

Autoriteit woningcorporaties
Inspectie Leefomgeving en Transport

Woningcorporaties en de WNT in 2017

Woningcorporaties en de WNT in 2017

Datum

Januari 2019

Colofon

Uitgegeven door

Inspectie Leefomgeving en Transport
ILT/Autoriteit woningcorporaties

Graadt van Roggenweg 500 Utrecht
Postbus 16191, 2500 BD Den Haag

www.ilent.nl/autoriteitwoningcorporaties

Inhoud

Samenvatting	7
1. Inleiding	9
1.1 Inleiding	9
1.2 Verantwoording	9
1.3 Leeswijzer	10
2. Overschrijdingen in 2017	11
2.1 Bezoldiging	11
2.2 Beëindigingsuitkering	12
3. Ontwikkeling vanaf 2015	13
3.1 Aantal topfunctionarissen	13
3.2 Leidinggevende topfunctionarissen	13
3.3 Toezichthoudende topfunctionarissen	14
Bijlage Aantal corporaties per bezoldigingsklasse en –maximum	15

Samenvatting

De bezoldiging van de ruim 2.300 toezichthoudende en leidinggevende topfunctionarissen bij woningcorporaties voldoet in 2017 aan de Wet Normering Topinkomens (WNT). Dit beeld ontstaat uit de WNT-informatie die de corporaties digitaal aanleverden aan de Autoriteit woningcorporaties (Aw). Wel zijn er 172 leidinggevende topfunctionarissen met een bezoldiging boven het individueel toepasselijk WNT-maximum, maar zij maken gebruik van overgangsrecht (170) of hebben een andere legitieme motivatie (2). Bij het vaststellen van de jaarrekening waren er geen terugvorderingen op onverschuldigde betalingen over 2017.

Ook de overeengekomen beëindigingsuitkeringen die 15 topfunctionarissen in 2017 (deels) kregen uitbetaald, voldoen alle aan de WNT. Er zijn geen overschrijdingen. Voor de uitkering aan een 16^e topfunctionaris waren de onderhandelingen over de beëindigingsuitkering nog niet afgerond bij het vaststellen van de jaarrekening. De uitkering aan deze functionaris in 2017 valt binnen de WNT-normen.

Het percentage leidinggevende topfunctionarissen met een overschrijding van de bezoldigingsnorm is in 2017 verder gedaald naar 37% (in 2015 nog 44%). De daling is mede gevolg van de uitstroom van leidinggevende topfunctionarissen, vanwege onder meer pensionering en fusie. Bij de toezichthoudende topfunctionarissen zijn er al meerdere jaren geen overschrijdingen.

In 2017 is voor enkele topfunctionarissen bij corporaties de verplichte afbouw van het overgangsrecht gestart. Andere topfunctionarissen die gebruik maken van overgangsrecht moeten in 2018 of uiterlijk 2020 af gaan bouwen. Het jaar waarin de verplichte afbouw begint, hangt af van het jaar waarin de norm is ingevoerd die hun bezoldiging raakt. Afhankelijk van toepasselijke regelgeving duurt de afbouw drie tot vijf jaar. In 2023 heeft niemand meer overgangsrecht

In 2017 bedraagt de gemiddelde bezoldiging voor een jaar fulltime functievervulling door een leidinggevende topfunctionaris € 136.912. Dat is 4% meer dan in 2016. De gemiddelde bezoldiging aan toezichthoudende topfunctionarissen steeg in 2017 eveneens en bedraagt €10.300. Dat is 6,5% hoger dan in 2016. De twee belangrijkste oorzaken voor de stijging in de gemiddelde bezoldiging zijn de reguliere stijging van de WNT-maxima voor corporaties en de fusies die plaatsvonden tussen corporaties. Door de fusies stijgt namelijk het aandeel corporaties in bezoldigingsklassen met een hoger maximum. Er zijn in totaal acht klassen. De klasse waarin een corporatie valt hangt af van enerzijds het aantal verhuureenheden in bezit of beheer en anderzijds van het aantal inwoners in de grootste gemeente waar de corporatie tenminste 20% van haar verhuureenheden heeft.

Deze rapportage bevat niet de toezichtbevindingen over de WNT in 2017 bij corporaties. Deze zijn namelijk nog niet definitief vastgesteld. Eind dit jaar worden de vastgestelde toezichtbevindingen gerapporteerd in de WNT-jaarrapportage die de minister van BZK aan de Tweede Kamer stuurt.

1 Inleiding

1.1. Inleiding

Deze notitie geeft informatie over de bezoldiging en beëindigingsuitkeringen aan topfunctionarissen en niet-topfunctionarissen bij woningcorporaties in 2017. De informatie is gebaseerd op gegevens die de corporaties digitaal aanleverden. De aangeleverde gegevens dienen overeen te komen met de WNT-informatie in hun jaarrekening over 2017.

Deze notitie bevat niet de bevindingen van de Autoriteit woningcorporaties (Aw) als toezichthouder op de WNT. Voor het toezichtproces op de WNT in 2017 vinden nog onderzoeken plaats waarbij overtredingen kunnen worden vastgesteld. De bevindingen uit het toezichtproces worden verwerkt in de WNT-jaarrapportage die de minister van BZK jaarlijks in december aanbiedt aan de Tweede Kamer. De WNT-jaarrapportage geeft voor alle sectoren die te maken hebben de WNT een overzicht van geconstateerde overtredingen en handhavingsmaatregelen.

1.2. Verantwoording

Data

De informatie over 2017 in deze notitie is ontleend aan de data die de corporaties over de WNT aanleverden aan de Aw in de jaarlijkse digitale opvraag van de Verantwoordingsinformatie. Deze data dienen gelijk te zijn aan de (verplichte) data uit de jaarrekening. De accountant ziet er op toe dat corporaties de data correct aanleveren in de Verantwoordingsinformatie¹. Wel komen zo nu en dan invulmissers voor. Ook dit jaar blijken gegevens af en toe niet of inconsistent ingevuld. Voor zover dit de uitkomsten in deze rapportage kan beïnvloeden, zijn ontbrekende en inconsistente gegevens gecontroleerd in de jaarrekening en gecorrigeerd in de analyse.

De gegevens over 2016 zijn ontleend aan de WNT-analyse 2016 die de Aw eerder uitbracht. De data over 2015 komen uit de laatste WNT-Jaarrapportage 2015 die het ministerie van BZK opstelde.

Functionarissen

De wet- en regelgeving op het vlak van de WNT betreft hoofdzakelijk topfunctionarissen. Een klein deel gaat over niet-topfunctionarissen.

Deze notitie onderscheidt vier categorieën topfunctionarissen:

- a) Leidinggevende topfunctionarissen
Hiertoe behoren de leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking én de extern ingehuurde topfunctionarissen vanaf de 13e kalendermaand qua functievervulling. Sinds 2016 geldt voor beiden dezelfde bezoldigingsnorm.
- b) Toezichthoudende topfunctionarissen
Dit zijn de voorzitters en leden van de Raad van Commissarissen (RvC).
- c) Extern ingehuurde topfunctionarissen in de 1e tot en met 12e kalendermaand van functievervulling. Zij worden onderscheiden omdat voor hen sinds 2016 een aparte norm geldt.
- d) Gewezen topfunctionarissen
Dit zijn functionarissen die in de periode na 1 januari 2013 een functie als

¹ Accountantsprotocol toegelaten instellingen volkshuisvesting 2015 (verslagjaar 2017).

topfunctionaris hebben bekleed en na beëindiging van deze functie bij dezelfde instelling een functie als niet-topfunctionaris zijn gaan vervullen.

Ontwikkeling gemiddelde bezoldiging in de tijd

Bij het beeld over de ontwikkelingen in de tijd is het belangrijk dat gegevens vergelijkbaar zijn. In verband hiermee omvat de analyse in hoofdstuk 3 minder topfunctionarissen dan hoofdstuk 2. De topfunctionarissen in hoofdstuk 3 voldoen alle aan de volgende criteria:

- ze zijn het hele jaar actief in de functie, én
- ontvangen meer dan € 1.700 aan bezoldiging (in 2015 en 2016 € 1.500)²,
- én, voor zover ze een leidinggevende topfunctie vervullen, is de omvang van hun functie groter dan 0,1 full time equivalent (fte).

Deze uitgangspunten zijn in het verleden geformuleerd door het ministerie van BZK, toen dit ministerie zelf nog de ontwikkeling in de tijd analyseerde rond de WNT. De criteria beogen te voorkomen dat uitkomsten al te gevoelig zijn voor extremen, zoals topfunctionarissen die een zeer lage bezoldiging ontvangen (binnen grenzen van de fiscaal toegestane vrijwilligersvergoeding) of een topfunctie vervullen met een zeer kleine omvang.

De gemiddelde bezoldiging voor leidinggevende topfunctionarissen is het gemiddelde bij fulltime functievervulling. De berekening van dit gemiddelde verloopt stapsgewijs. Eerst is voor elke leidinggevende topfunctionaris die voldoet aan de hiervoor genoemde uitgangspunten, bepaald hoeveel bezoldiging deze functionaris ontvangt indien hij of zij fulltime werkt. Daarna is het gemiddelde berekend over alle leidinggevende topfunctionarissen in de analyse.

De gemiddelde bezoldiging voor toezichthoudende topfunctionarissen is direct berekend als het gemiddelde van de bezoldigingen die zijn ontvangen door topfunctionarissen die voldoen aan de eerder genoemde uitgangspunten. Er is dus geen omrekening geweest naar fulltime functievervulling. Een commissariaat is immers nooit een fulltime functie.

Anticumulatiebepaling

Deze notitie over verslagjaar 2017 bevat geen informatie over de anticumulatiebepaling uit de WNT. Deze nieuwe bepaling geldt namelijk pas vanaf verslagjaar 2018.

1.3. Leeswijzer

Hoofdstuk 2 'Overschrijdingen in 2017' geeft een beeld voor alle functionarissen voor wie de corporaties informatie aanleverden over 2017. De mate waarin er sprake is van overschrijding van de normen voor bezoldiging en beëindigingsuitkering komt aan de orde, evenals de mate waarin er vorderingen lopen vanwege onverschuldigde betalingen. Motivaties worden eveneens toegelicht.

Hoofdstuk 3 'Ontwikkeling sinds 2015' geeft een beeld van de ontwikkeling in de gemiddelde bezoldiging en beëindigingsuitkering voor leidinggevende en toezichthoudende topfunctionarissen. In verband met de vergelijkbaarheid in de tijd, is de analyse in dit hoofdstuk beperkt tot topfunctionarissen die voldoen aan de hier gehanteerde criteria (zie § 1.2).

² In 2017 is de ondergrens verhoogd naar € 1.700 (was € 1.500). Reden hiertoe is dat deze grens gelijk is aan de maximale vrijwilligersvergoeding die belastingvrij mag worden ontvangen, en ook deze vergoeding in 2017 is verhoogd. Daarnaast geldt vanaf jaarrekening 2017 bovendien dat voor topfunctionarissen die maximaal € 1.700 bezoldiging ontvangen in een jaar, alleen nog de naam en functie openbaar dient te worden gemaakt (Uitvoeringsregeling WNT, artikel 5 lid 3).

2 Overschrijdingen in 2017

2.1 Bezoldiging

De bezoldiging aan de meeste topfunctionarissen voldoet aan de individueel toepasselijke bezoldigingsnorm (tabel 1). Degenen met een hogere bezoldiging, hebben legitieme redenen voor de overschrijding van deze norm. De meest voorkomende reden is overgangsrecht.

Bij het vaststellen van de jaarrekeningen van de corporaties over 2017 zijn er geen topfunctionarissen bij wie een vordering openstond over onverschuldigd betaalde bezoldiging in 2017. Anders dan voorheen hoeft het overigens ook niet meer vermeld te worden indien een onverschuldigde betaling al is terugbetaald voorafgaand aan vaststelling van de jaarrekening.

Tabel 1 Aantal topfunctionarissen¹ met bezoldiging in 2017 en overschrijding van individueel toepasselijk WNT-maximum

	Leiding- gevend	Extern ingehuurd (maand 1 t/m 12)	Toezicht- houdend
Totaal aantal	553	26	1.790
Aantal met terugvordering onverschuldigde betaling over 2017	0	0	0
Aantal met overschrijding (individueel) toepasselijke bezoldigingsnorm	172	0	0
<i>Motief voor overschrijding:</i>			
- Overgangsrecht	170		
- Correctie over eerdere jaren (o.a. eindafrekening vakantie- uren, bezoldigingsklasse te laag bepaald in verleden)	2		
- CAO	1		

¹Inclusief 153 topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder. Onder hen 32 leidinggevend, 2 extern ingehuurd en 119 toezichthoudend.

Over 2017 meldde de corporaties bezoldigingsinformatie over 67 gewezen topfunctionarissen. Voor hen geldt geen bezoldigingsmaximum. Vanaf 2018 komt deze functiecategorie niet meer voor in de jaarrekening. In plaats daarvan zullen functionarissen die hun topfunctie neerleggen en in een niet-topfunctie gaan werken bij dezelfde werkgever, nog vier jaar lang worden aangeduid als topfunctionaris.

Bij de niet-topfunctionarissen was er in 2017 nooit sprake van overschrijding van de bezoldigingsnorm. Deze is voor hen gelijk aan de algemene WNT-2-norm van maximaal € 181.000 (bij fulltime basis). Voor de twee niet-topfunctionarissen met een te hoge bezoldiging volgens hun corporatie, blijkt de overschrijding veroorzaakt door een beëindigingsuitkering. Deze uitkeringen zijn evenwel geen onderdeel van de bezoldiging. Bovendien hoeven beëindigingsuitkeringen aan niet-topfunctionarissen sinds 2017 niet meer te worden vermeld in de jaarrekening.

2.2

Beëindigingsuitkering

In 2017 ontvingen 15 (gewezen) topfunctionarissen een beëindigingsuitkering (tabel 2). De beëindigingsuitkeringen voldeden alle aan de individueel toepasselijke WNT-norm (maximaal € 75.000 bij fulltime functievervulling in voorgaande 12 maanden). Voor 1 functionaris kan dit overigens nog veranderen, aangezien tijdens de vaststelling van de jaarrekening de afspraken over de totale einduitkering nog niet waren afgerond. Voor de WNT is dit verder geen probleem. Eventuele vervolgitkeringen aan deze functionaris dienen immers, samen met de totaal overeen gekomen uitkering, gemeld te worden in de in de jaarrekening over het jaar van uitbetaling.

Tabel 2 Aantal topfunctionarissen met beëindigingsuitkering

	Topfunctionarissen			
	Leiding-gevend	Extern ingehuurd (kalendermaand 1 t/m 12)	Toezicht-houdend	Gewezen topfunctionaris
Totaal aantal	13	0	1	1
Aantal met overschrijding	0	0	0	0

Hoewel beëindigingsuitkeringen aan niet-topfunctionarissen niet meer hoeven te worden gemeld, heeft een corporatie deze toch opgegeven. Drie niet-topfunctionarissen ontvingen een beëindigingsuitkering boven de norm. Deze overschrijdingen zijn gevolg van het overeengekomen sociaal plan bij de corporatie.

3 Ontwikkeling sinds 2015

3.1 Aantal topfunctionarissen

In dit hoofdstuk over de ontwikkeling in de tijd, wordt gefocust op topfunctionarissen die voldoen aan een aantal specifieke uitgangspunten (zie paragraaf 1.2). Hierdoor is de vergelijking tussen de jaren zinvol en worden uitkomsten niet te zeer beïnvloed door extremen (zie § 1.2). Door de uitgangspunten is het aantal topfunctionarissen hier lager dan in hoofdstuk 2. Tabel 2 brengt de verschillen in beeld.

Tabel 3 Aantal topfunctionarissen in de analyse van hoofdstuk 2 en 3 (2017)

	Leidinggevend	Toezichhoudend
Hoofdstuk 2 (alle topfunctionarissen)	553	1.790
Hoofdstuk 3 (selectie)	400	1.295

3.2 Leidinggevende topfunctionarissen

Gemiddelde bezoldiging

De gemiddelde bezoldiging bij fulltime functievervulling gedurende een heel jaar is in 2017 € 4.200 hoger (3%) dan in 2016 (tabel 4). De twee belangrijkste oorzaken zijn de reguliere verhoging van de WNT-maxima met circa 1% in 2017 en de fusies tussen corporaties. Er verdwenen in totaal 15, veelal kleinere, corporaties. Hierdoor steeg het aandeel corporaties die vallen in een hogere bezoldigingsklasse met hoger bezoldigingsmaximum (zie bijlage). De bezoldigingsklasse waarin een corporatie valt, hangt af van het aantal verhuureenheden dat zij bezit en beheert en van het aantal inwoners in de grootste gemeente waar de corporatie minimaal 20% van haar verhuureenheden bezit of beheert.

Tabel 4 Bezoldigingsinformatie leidinggevende topfunctionarissen, 2015-2017

	2017	2016	2015
Aantal topfunctionarissen	400	425	472
Gemiddelde bezoldiging per jaar bij full time functievervulling (x € 1)	136.912	132.696	134.075

Overschrijding individueel toepasselijke bezoldigingsnorm

Het aantal en percentage topfunctionarissen met een overschrijding van de individueel toepasselijke bezoldigingsnorm is in 2017 verder gedaald. Dit komt mede door de uitstroom van leidinggevende topfunctionarissen, bijvoorbeeld vanwege pensioen of fusie. De gemiddelde overschrijding daalde licht naar € 26.886 per leidinggevende topfunctionaris met een overschrijding.

Tabel 5 Leidinggevende topfunctionarissen met overschrijding bezoldigingsnorm

	2017	2016	2015
Aantal	146	175	208
Procentueel	37%	41%	44%
Gemiddelde overschrijding (x € 1)	26.886	27.714	27.377

In 2017 is voor enkele topfunctionarissen van corporaties de afbouw van het overgangsrecht gestart. Zij zijn de eerste die moeten afbouwen. Hun bezoldiging ligt boven de algemene WNT-1 norm uit 2013 (afgerond € 228.600, prijspeil 2013) en

hun bezoldigingsafspraken dateren van voor 1 januari 2013. De andere topfunctionarissen met overgangsrecht moeten uiterlijk in 2018 of 2020 starten met de afbouw. Het jaar hangt af van het moment waarop de grens stellende norm is ingevoerd. De WNT is na invoering in 2013 namelijk verschillende malen aangescherpt. Bij invoering van een (lagere) norm geldt het overgangsrecht gedurende maximaal vier jaar. Afhankelijk van toepasselijke regelgeving duurt de afbouw drie tot vijf jaar. Vanaf 1 januari 2023 heeft niemand meer overgangsrecht.

Leidinggevende topfunctionarissen die in 2018 hun overgangsrecht moeten afbouwen, zijn functionarissen met een bezoldiging die weliswaar voldoet aan de WNT-1 norm, maar hoger ligt dan de individueel toepasselijke norm krachtens de in 2014 ingevoerde Regeling bezoldigingsmaxima topfunctionarissen toegelaten instellingen volkshuisvesting 2014. In 2020 start vervolgens de afbouw voor topfunctionarissen die op grond van de versobering van de sectorale regeling in 2016 te maken kregen met overgangsrecht. De versobering volgde op de verlaging van de algemene WNT-1-norm naar de algemene WNT-2-norm (€ 181.000 prijspeil 2017). Bij deze versobering is het bezoldigingsmaximum in de hoogste bezoldigingsklassen van de sectorale regeling verlaagd.

Beëindigingsuitkering

In 2017 ontvingen 13 voormalige leidinggevende topfunctionarissen een beëindigingsuitkering. Zij ontvingen gemiddeld iets minder dan €30.000 per persoon.

Tabel 6 Beëindigingsuitkeringen aan leidinggevende topfunctionarissen

	2017	2016	2015
Aantal topfunctionarissen	13	21	21
Gemiddelde beëindigingsuitkering (x € 1)	26.947	50.313	89.885
Aantal met overschrijding van norm	0	3	5
% Bezoldigingen boven de norm	0%	14%	24%
Gemiddelde overschrijding van norm (x € 1)	0	14.580	161.721

3.3 Toezichthoudende topfunctionarissen

Gemiddelde bezoldiging en overschrijdingen

Onder de toezichthoudende topfunctionarissen steeg de gemiddelde bezoldiging in 2017 naar € 10.300 op jaarbasis (tabel 7). Dat is 6,5% meer dan in 2016. Belangrijke redenen zijn ook hier de reguliere stijging in de bezoldigingsmaxima (circa 1%) en de stijging van het aandeel corporaties met een hoger bezoldigingsmaximum onder invloed van de fusies. Er zijn geen overschrijdingen.

Tabel 7 Bezoldigingsinformatie toezichthoudende topfunctionarissen

	2017	2016	2015
Aantal in jaaranalyse	1.295	1.355	1.517
Gemiddelde bezoldiging (x € 1)	10.300	9.674	9.013
Aantal met overschrijding individueel toepasselijke norm	0	0	0

Beëindigingsuitkeringen

Een commissaris ontving een beëindigingsuitkering van € 1.910 totaal in 2017. In 2016 was er ook een. Toezichthoudende topfunctionarissen bij woningcorporaties vertrekken meestal zonder beëindigingsuitkering.

Bijlage Corporaties, bezoldigingsklasse en -maximum

Krachtens de WNT en de Regeling bezoldigingsmaxima topfunctionarissen toegelaten instellingen volkshuisvesting 2014 hangt de toepasselijke norm voor de bezoldiging van topfunctionarissen bij een corporatie af van de bezoldigingsklasse en het bijbehorende bezoldigingsmaximum. Er zijn acht bezoldigingsklassen. In welke bezoldigingsklasse een corporatie valt, hangt af van het aantal verhuureenheden in bezit en beheer, en van het aantal inwoners in de grootste gemeente waar de corporatie tenminste 20% van haar verhuureenheden bezit of beheert.

Onderstaande tabel toont voor iedere bezoldigingsklasse de hoogte van het bezoldigingsmaximum in 2016 en 2017, alsmede hoeveel corporaties in elke klasse vallen.

Tabel 7 Bezoldigingsklasse, bezoldigingsmaximum en corporaties, 2016-2017

Bezoldigings-klasse	2017		2016			
	Bezoldigings-maximum (x €1)	Corporaties aantal	%	Bezoldigings-maximum (x €1)	Corporaties aantal	%
A	84.000	33	10,3%	83.000	38	11,3%
B	95.000	35	10,9%	94.000	40	11,9%
C	106.000	31	9,7%	105.000	34	10,1%
D	114.000	17	5,3%	113.000	18	5,4%
E	132.000	62	19,4%	131.000	66	19,7%
F	151.000	69	21,6%	150.000	68	20,3%
G	170.000	38	11,9%	168.000	37	11,0%
H	181.000	35	10,9%	179.000	34	10,1%
Totaal		320	100%		335	100%

Dit is een uitgave van de

Inspectie Leefomgeving en Transport

Postbus 16191 | 2500 BD Den Haag
088 489 00 00

<https://www.ilent.nl/autoriteitwoningcorporaties>
Januari 2019